

رمزگشایی از وضعیت نامطلوب سرانه درآمد نفتی ایران در اوپک

طبق آمار EIA هر چه تاثیر «جمعیت» بر شاخصهای نفتی کاهش یابد، وضعیت ایران بین اعضای اوپک بهتر میشود و از جایگاه یازدهم در «سرانه درآمد نفتی» به جایگاه پنجم «درآمد نفتی» و سپس به جایگاه چهارم «تولید نفت» دست پیدا میکند.

به گزارش گروه بین الملل مشعل نیوز، ایران به عنوان یکی از بزرگترین دارندگان منابع هیدروکربوری دنیا همواره با کشورهای مختلف نفتی از نظر میزان تولید نفت و گاز و درآمدهای حاصل از آن مقایسه میشود. یکی از این مقایسه‌ها مربوط به بهره‌مندی مردم کشورهای عضو اوپک از جمله ایران از درآمدهای نفتی است.

طبق گزارش اداره اطلاعات انرژی آمریکا، سرانه درآمد نفتی ایران در 5 ماه نخست 2023 معادل 204 دلار بر هر نفر بوده که در کنار

نیجریه و ونزوئلا جزو سه کشور با کمترین درآمد سرانه است.

در این بین تعدادی از کارشناسان به موضوع تحریم و کاهش درآمدهای نفتی ایران به عنوان علت این جایگاه اشاره کرده‌اند، اما باید توجه داشت که حتی در شرایط غیرتحریمی و صادرات روزانه 2 میلیون بشکه نیز، سرانه درآمد نفتی ایران حدود 255 دلار بر نفر بوده و ایران همچنان جزو سه کشور با پایین‌ترین سرانه درآمد نفتی در اوپک و در جایگاه یازدهم است.

در مقایسه سرانه درآمد نفتی به یک شاخص مهم به نام «جمعیت» توجه نمی‌شود. ایران با حدود 85 میلیون نفر، بعد از نیجریه پرجمعیت‌ترین کشور عضو سازمان اوپک است که حتی نبود تحریم نیز تغییر خاصی بر درآمد سرانه نفتی این کشور ایجاد نخواهد کرد.

طبق گزارش اداره اطلاعات انرژی آمریکا (تصویر 2)، درآمد نفتی ایران در 5 ماهه نخست 2023 معادل 18 میلیارد دلار بوده است که بعد از عربستان، عراق، امارات و کویت در جایگاه پنجم قرار دارد.

هر چند در شاخص درآمد نفتی وضعیت ایران نسبت به جایگاه یازدهمی در سرانه درآمد نفتی کمی بهتر شده، اما هنوز شاخص جمعیت به طور کامل از محاسبات حذف نشده است، زیرا بخش بزرگی از تولید نفت ایران (نیمی از تولید در شرایط غیرتحریمی) در داخل کشور به مصرف پالایشگاه‌ها برای تامین سوخت داخلی ایران با جمعیت 85 میلیون نفری اختصاص می‌یابد.

طبق آخرین گزارش سالانه اوپک، ظرفیت پالایشی ایران معادل 1.75 میلیون بشکه در روز است و دومین کشور از نظر ظرفیت پالایشی در اوپک بوده؛ درحالی‌که رقم ظرفیت پالایشی عراق، امارات و کویت به ترتیب تنها 702، 1046 و 842 هزار بشکه است که نشان می‌دهد میزان تبدیل نفت به فرآورده برای مصرف داخلی سوخت در ایران نیز بالاست، عاملی که مستقیماً تحت تاثیر «جمعیت» است.

طبق گزارش آژانس بین‌المللی انرژی (تصویر 3)، تولید نفت ایران در ماه گذشته میلادی بیش از 3 میلیون بشکه در روز است و ایران بعد از عربستان، عراق و امارات در جایگاه چهارم تولیدکنندگان نفت اوپک قرار گرفته است. ایران در شرایط غیرتحریمی در جایگاه سوم تولیدکنندگان اوپک قرار داشت.

در واقع هر چه تاثیر «جمعیت» بر شاخصهای نفتی کاهش یابد، وضعیت ایران در بین سایر اعضای اوپک بهتر میشود و ایران از جایگاه یازدهمی در «سرانه درآمد نفتی» به جایگاه پنجمی در «درآمد نفتی» و سپس به جایگاه چهارمی در «تولید نفت» در سازمان اوپک دست پیدا میکند.

خبرگزاری فارس در گزارشی با عنوان «[مقایسه بهره‌مندی نفتی ایرانی‌ها با عربستان و قطر](#)» به این موضوع اشاره کرد که با وجود نزدیکی سه کشور ایران، عربستان و قطر در مجموع تولیدات هیدروکربوری شامل نفت و گاز، اما جمعیت بالای ایران در مقایسه با این دو کشور باعث شده، سهم هر ایرانی، عربستانی و قطری از تولید معادل نفت خام کشور خود در طول سال به ترتیب برابر با 31.5، 115.8 و 591.6 بشکه است و اختلاف فاحشی بین ایران با عربستان و قطر ایجاد شود.

در مجموع جایگاه نامطلوب ایران در شاخص سرانه درآمد نفتی در بین اعضای اوپک نه به دلیل تولید کم یا درآمد نفتی پایین است (که البته قابل ارتقا نیز هستند)، بلکه باید تاثیر «جمعیت» را نیز در مقایسه و نتیجه‌گیری در نظر گرفت.